

åboer i byn sett stenen, eller ens hört talas om den.» J. Svennung anför i brev ett yttrande av en gammal Alsedabo: »Det har funnits en runsten till här i byn, och den ha oförståndiga drängar haft sönder», vilket troligen syftar på Sm 87. Det är möjligt, att det lilla runstensfragmentet Sm 88 utgör ett tidigare okänt stycke av den nu försvunna runstenen.

Bilden i *Bautil* visar nedre delen av en runsten, innehållande inskriftens början och slut. Vid övre kanten synes en ristad linje, som sannolikt är nedersta delen av ett kors. Fragmentet har varit ca 105 cm högt och 80 cm brett, beräknat efter träsnittet i *Bautil*.

Inskrift (enligt B 1018):

haraltr . . . brupur sin
1 5 10 15

Haraldr . . . bróður sinn.

Harald . . . sin broder.

Till läsningen: Till höger om 6 **t** vid nedre marglinjen synes ett snedställt streck, som troligen är vänstra bst till ett **r**, vilket skulle innebära en konservativ stavning **haraltr** (jfr **uinttr** Sm 36 och **purpr** Sm 99).

Namnet *Haraldr*, som inleder inskriften har varit mycket populärt i Danmark och är i Sverige talrikare i Götalandskapen än i Svealand, såsom framgår av exemplarsamlingen hos Lundgren o. Brate. (Se även *Södermanlands runinskrifter*, 1924–1936, s. 155.) I rsv. tid är det ganska sällsynt. Till Norge är det sannolikt lånat från Danmark (Lind, Suppl. sp. 413).

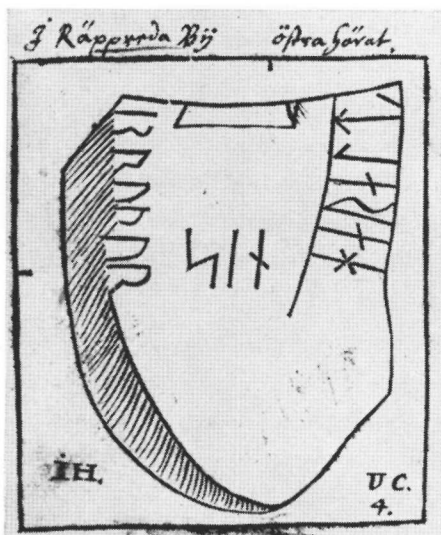

Fig. 53. Sm 87. Repperda. Alseda sn. Efter träsnitt i Peringskiölds Monumenta (B 1018).

88. Repperda Skattegård. Alseda sn. Nu i Sockenmuseet.

Pl. 72.

Litteratur: C. A. Zakrisson: Brev till A. Friberg den 29/8 1915 (NSmArk); A. Friberg: Anteckningar (NSmArk); J. Svennung: Brev till A. Friberg den 10/8 1916 och den 20/8 1916 (NSmArk), till VHAA den 11/8 1916 (ATA); Ulla Henriks-son: Meddelanden 1942.

Äldre avbildningar: Zakrisson: teckning 1915 (NSmArk); foto 1916 (ATA); J. Svennung: teckning den 9/8 1916 (NSmArk och ATA), foto 1916 (NSmArk och ATA), kartsnitt över fyndplatsen (NSmArk); A. Friberg: foto 1921 (NSmArk).

Runstensfragmentet förvaras i Alseda sockenmuseum.

I Repperda, varifrån tre runstenar äro kända, däribland den numera försvunna Sm 87, fann man 1915 ett fragment av ytterligare en runsten. Den 29/8 detta år kunde nämligen C. A. Zakrisson i Repperda under-
rätta A. Friberg om att man på en åker i byn funnit en bit av en runsten, vilken han förmodade möjligen kunde vara en »bit av 1600-talets sten, som användes av byns kvinnfolk till klappbrygga». Av J. Svennungs utförligare redogörelse för fyndet den 10/8 1916 framgår, att det lilla runstensfragmentet hittades hösten 1915 av Karl Jonsson under röjning på en åker tillhörande Repperda Skattegård. Den nämnda åkern var före senaste skiftet 1840 trädgård till Repperda Drakagård. Av denna gårds byggnader finnes numera endast källaren kvar omedelbart framför Skattegårdens ladugård. Fyndplatsen ligger N om ladugården, snett till höger om källaren. Fragmentet kan vara en del av den försvunna Sm 87.

Stenens mått: 21 × 44 cm. Den bäst bevarade runan **t**, är 11 cm hög.

Inskrift:

... **fti** - : ...

1

... (e)*ptir* ...

... efter ...

Till läsningen: Av **1 f** äro endast bistavarna kvar. Den yttre är väl bevarad; där den inre går, är stenen till vänster avstött, och den ristade fåran går i gränsen mot avstötningen. Runan 4 är en tydlig hst utan några spår av bistavar, vare sig till ett **ṛ** eller **r**. Efter denna runa ett :. Punkterna kännas regelbundna, den övre är något skadad. På stenen synas också delar av ett ornamentalt kors.

År 1935 eller något år tidigare hittade man en ny bit av en runsten på samma åker, där man 1915 funnit det nu beskrivna fragmentet. Där om har fru Ulla Henriksson meddelat: »Den nya runstensbiten lades upp på stenmuren vid vägen och fick ligga. Då den nya landsvägen sträcktes 1936, drogs denna 2 à 3 meter sydligare in på det åkerhörnet, och vägarbetarne rev bort muren, och runstensbiten med, vilken väl användes som fyllning i nya vägbanan. F.d. lantbrukaren Karl Strömkvist, som länge bott i Repperda (numera bosatt i Möcklarp, adr. Äldfors) och är över 80 år, omtalar: 'Det var ett rör vid Skattegårds lagård och där har ju Drakagård legat förr. Det var där de sett den där runstenen. De hade kört på den, så en del bitar hade väl lossnat, men de hade aldrig grävt fram den helt och hållet utan i stället täckt över den med jord, så de skulle slippa den, och där ligger den än nergrävd' (under den nya vägen av 1936?).» Dessa uppgifter kunna mycket väl avse saknade delar av Sm 88.

89. Repperda Skattegård. Alseda sn.

Pl. 64, 65.

Litteratur: B 1019, L 1228. J. Peringskiöld: Monumenta 8 bl. 22; Ransakningarna 1667 och 1690; Palmskiöldska handskriftssamlingen (UUB) 300; S. L. Gahm-Persson: Archivum Smolandicum (hs i UUB) 9 s. 337 och 342; J. Elers: Historia om vägarne i Sverige (hs i UUB) 6; C. G. Hilfelings: Rese-Journal af år 1797, F m 57: 2 (hs i KB) s. 15, Resejournal 1797, F m 57: 4 (hs i KB) s. 14; B. A. Ennes: F m 61 (hs i KB); J. J. Lagergren: Rättelser och tillägg (hs i Växjö Stifts- och landsbibl.) 2 s. 135; J. H. Wallman: Topographica Smolandiae (hs i Linköpings Stifts- och landsbibl.) s. 233; J. G. Liljegren: Samlingar MSC⁶ Runir (ATA); P. Wieselgren: Ny Smålands beskrifning 3 (1846) s. 197; C. F. Nordenskiöld: Jönköpings läns minnesmärken (ATA) 13 Östra härad, upptecknade år 1883, s. 8, tr. i NSmMedd 3 (1914) s. 59; J. Rudin: Brev till A. Friberg den 7/9 1888 (NSmArk); G. Granstrand: Brev till A. Friberg den 12/9 1888 (NSmArk); A. Friberg: Protokoll över undersökning 1906 (NSmArk); O. v. Friesen i Nordisk Kultur 6 (1933) s. 181.

Äldre avbildningar: U. Christofferson: träsnitt i Peringskiölds Monumenta och B 1019; Gahm-Persson: teckning 1786 i aa s. 342; Hilfelings: teckning i Atlas till Herr Hilfelings Resa åt Gotland 1797, F m 57: 3 (hs i KB) Tafl. 4 och i Tabeller tillhörige En Resa år 1797, F m 57: 5 (hs i KB) Tab. 2 nr 2; Wallman: teckningar i aa s. 233, 235; P. Vistrand: teckning den 2/9 1878 (ATA); Nordenskiöld: teckning 1883 i o.a. hs s. 8; E. Ihrfors: teckning i Smolandia sacra (ATA) 2 s. 357; Friberg: fotos 1906 (NSmArk); J. Svennung: teckningar 1910 och 1912, foto i En bok om Småland (1943) s. 295; v. Friesen: fotos 1913 (NSmArk) och i aa s. 181.

Stenen står på Repperda Skattegårds mark ca 65 m Ö om lägenheten Gustavslund, 1 m S om landsvägen. Platsen är troligen den ursprungliga. Den nya väg, som dragits fram genom socknen, sammanfaller här med den gamla. Ristningen är vänd mot landsvägen. Nordenskiöld (1883) säger, att den stod med runsidan vänd från landsvägen. SV om stenen är ett gravfält.

Prosten H. P. Alzhovius, som lämnat en mycket kortfattad rapport till Ransakningarna 1667, omnämner en runsten i Repperda. Prosten Petrus Höök ger 1690 närmare besked: »Widh samma byy står een högh uprest Runsteen ofwan till spetzigh, ståendes der på, så wijda meeningen uthsökias kunnat, desse ordh: Thoor Torrgott reser steen åth Kebbo Bruder sinom.» Den avritades sedan av Ulf Christofferson samt 1786

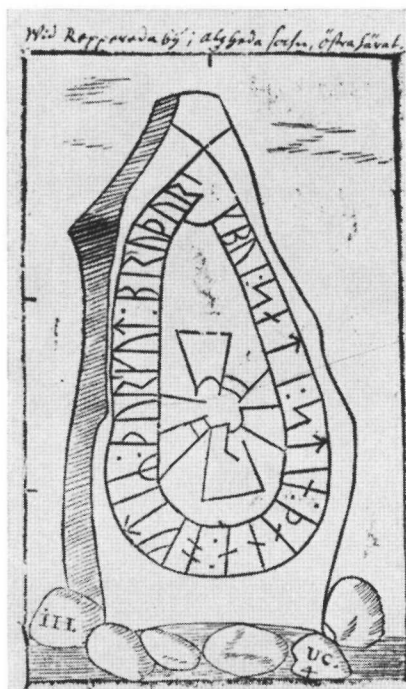

Fig. 54. Sm 89. Repperda Skattegård. Alseda sn. Efter träsnitt i Peringskiölds Monumenta (B 1019).

av Gahm-Persson, som antecknade: »Denna sten står jämte Landsvägen vid Repperda eller Repreda By i Alsheda Sokn, han är 2 $\frac{3}{4}$ al^f hög, nog skroflig och betäkt med Mossa, som gör honom ganska svår-läst.»

Stenen är 170 cm hög, 75 cm bred vid basen. Runorna äro intill 17 cm höga.

Inskrift:

: bui : sati : stin : þana : eftir : þurkut : brupur
1 5 10 15 20 25 30

Búi setti stein þenna eftir Þorgaut, bróður.

Boe satte denna sten efter Torgöt, (sin) broder.

Till läsningen: Inskriften är tydlig. 16 e är stungen. *Bautil*: kbui : sati : stin : þana : oftir : þurkut : brupur; Gahm-Persson: ok : rui : sati : stin : þina : iftir : mapur : nui : briþur »Ehuru den här anförda läsning och Ritning nog skilljer sig från den uti Bautil; är den dock veritabel sådan som den befans om Sommaren 1786.» Hilfeling: (*F m 57: 3* och *F m 57: 5*): + bui : sati : stin : þana : aftir : þurkut : brupur. Wallman har två teckningar i *Topographica Smolandiae*, en med blyerts och en med bläck, vilkas läsningar avvika från varandra. Den förra lyder: bui : sati : stin : þaina : aftir : turkut, den senare: bue : sati : stin : þana : aftir : þurkut : brupur : Liljegren har sett ett sin efter brupur och läser runan 16 som a liksom åtskilliga andra undersökare.

1-3 bui är mansnamnet *Búi* rsv. *Boi*, känt från tre runinskrifter, Sö 148, U 476, Ög 81, samt i den yngre formen *Bo* i diplom från både Svealand och Götaland. Namnet är östnordiskt med stor frekvens i Danmark; däremot är det sällsynt i Norge och på Island. — 21-26 þurkut är ack. av *Þorgautr*. Om detta namn se Sm 73.

90. Torshag (Repekäll). Repperda. Alseda sn.

Pl. 66.

Litteratur: L 1230. C. G. Hilfeling: *Rese-Journal* af år 1797, *F m 57: 2* s. 24, *Journal öfver en resa* år 1797, *F m 57: 4* s. 20 (hsr i KB); J. H. Wallman: *Topographica Smolandiae* (hs i Linköpings Stifts- och landsbibl.) s. 233; P. Wieselgren: *Ny Smålands beskrifning* 3 (1846) s. 197; C. F. Nordensköld: *Jönköpings läns minnesmärken* (ATA) 13 Östra härad, upptecknade år 1883, s. 7, tr. i *NSmMedd* 3 (1914) s. 58; G. Granstrand: *Brev till A. Friberg* den 12/9 1888 (NSmArk).

Äldre avbildningar: Wallman: teckning i aa s. 237; P. Vistrand: teckning den 12/9 1878 (ATA); Nordensköld: teckning 1883 i o.a. hs s. 7; Friberg: foto 1906 (NSmArk); O. v. Friesen: foto 1913 (NSmArk).

Runstenen står ca 100 m Ö om Torshag i sydvästra delen av Repperda by, N om landsvägen, med inskriftssidan vänd mot S. Hilfeling uppmärksammade stenen under sin resa 1797 och antecknade: »Besåg 2^{ne} härvarande Runestener och afritade dem, men Repekällstenen [Sm 90] var aldeles förderfvad så ingen Runa mera sågs än jag anmärkt.» Även Wallman och Nordensköld framhålla dess skadade skick. Enligt Nordensköld hade förstörelsen delvis vållats av att »man i och för svedjning af gärdsgårdsvedjor underhållit eld alldeles invid stenen». Han fortsätter: »I närheten befinnes en sandgrop och derinvid en offerkälla, som kallas Repekäll, dit man färdats långväga ifrån för att genom bad och drickning återvinna helsa, hvar efter man offrade penningar.» Repekäll var även namnet på ett torp, som numera är rivet och efter vilket stenen uppkallats i äldre litteratur. Stället bredvid stenen heter nu Torshag, förut Ännagård.